

+++ REACTIE +++

Inleiding

De nieuwe SMART-L radar vervangt zijn ruim 40 jaar oude voorganger op dezelfde locatie in Wier. Deze vervanging is hoognodig om ook in de toekomst ons luchtruim goed te bewaken en beveiligen. Bijvoorbeeld om (militaire) vliegtuigen van andere landen in de gaten te houden die ons luchtruim naderen.

Het gevoel overheerst dat besluit al lang vast stond, dat defensie pas informatie bijeenkomsten is gaan beleggen op moment dat er kritiek van bewoners kwam. Snapt het ministerie het gevoel dat burgers zich niet serieus genomen voelen in hun zorgen en dat ministerie nooit van plan was om inhoudelijk andere besluit te nemen over de radar? Is er met andere woorden echt serieus naar de grieven van bewoners geluisterd?

Defensie begrijpt dat de omwonenden van de radar in Wier het gevoel kunnen hebben dat ze niet serieus zijn genomen. Dit is uiteraard niet de bedoeling van Defensie geweest. Wij streven er juist naar om met de omgeving van militaire locaties en objecten een goede relatie te onderhouden. Sinds Defensie bekend is met de vragen en klachten van de omwonenden van de radar in Wier kijken wij naar mogelijke oplossingen en informeren wij de omgeving over de voortgang. Dit doet Defensie in overleg met de gemeente Waadhoeke. Graag licht ik het proces van de vervanging van de radar hieronder verder toe.

Vergunning

In april 2018 is gestart met het aanvragen van de benodigde vergunningen voor de nieuwe radar in Wier. De vergunningen zijn tweemaal publiekelijk ter inzage gelegd, maar daarop zijn toen geen reacties gekomen vanuit de omgeving. De ter inzage legging is ook gepubliceerd in de lokale bladen.

Toen Defensie de nieuwe radar overdag ging testen eind 2020, bleek dat de radar meer geluid produceerde dan verwacht. Op basis van geluidstesten bij de fabrikant Thales was de verwachting dat er geen overschrijding van de normen zou ontstaan. Echter, na enkele klachten over het geluid bleek uit metingen dat de radar de geluidsnorm voor de nacht overschrijdt. Toen dat bekend werd, is vrijwel direct contact ontstaan met de gemeente Waadhoeke. Tevens is op verzoek van omwonenden het testen dagelijks een uur later begonnen. Op dit moment draait de radar van 08:00 – 19:00 uur en zendt de radar tussen 09:00 – 11:00 en 13:00 - 15:00 uur. Dit waren de tijden die nodig waren om te kunnen testen of de radar zijn taak kan uitvoeren. Deze operationele testfase is inmiddels afgerond. De omwonenden worden hier binnenkort nader over geïnformeerd.

Er zijn meerdere gesprekken met de gemeente, de kerngroep Wier (bestaande uit vertegenwoordiging van de inwoners) en de GGD gevoerd. In de gesprekken is onder meer gesproken over de zorgen die er zijn bij de omwonenden op het gebied van bijvoorbeeld straling en geluid. Ook is het afgelopen jaar twee keer een online bijeenkomst georganiseerd voor alle geïnteresseerde omwonenden en is er een speciale website waar relevante informatie is terug te vinden. (<https://www.defensie.nl/onderwerpen/radarstations>) Binnenkort stuurt Defensie ook een brief naar de omwonenden om ze te informeren over de voortgang van het dossier.

Actie

Defensie blijft openstaan voor vragen van omwonenden en zal de omwonenden proactief informeren over de voortgang van het dossier. Dit doet Defensie in overleg met de gemeente Waadhoeke. Een volgende informatiebijeenkomst wordt na de zomervakantie georganiseerd. Omwonenden kunnen hun vragen blijven stellen via onder andere de website en indien nodig onderneemt Defensie actie (<https://www.defensie.nl/onderwerpen/radarstations/contact>). Zo waren er bijvoorbeeld enige tijd geleden klachten over de verstoring van televisiekanalen door de radar. Na onderzoek heeft Defensie de frequentieband waarop de radar zendt gewijzigd en sindsdien zijn hierover geen klachten meer gemeld.

Geluid

Uit geluidsmetingen blijkt dat de radar overdag en in de avond voldoet aan de gestelde eisen. In de nacht voldoet de radar echter nog niet. Daarom is Defensie samen met fabrikant Thales verschillende maatregelen stapsgewijs aan het onderzoeken. Inmiddels is de constructie verzwaard. Andere maatregelen die nog onderzocht worden, zijn het verminderen van de geluidsbelasting van de ventilatoren en het koppelen van de motoren die de antenne laten ronddraaien. Dit zal in juli/augustus plaatsvinden. Na het doorvoeren van iedere maatregel gaat Defensie aansluitend een formele geluidsmeting laten uitvoeren, zodat Defensie kan bekijken wat het effect is. Deze worden uitgevoerd door een onafhankelijke partij.

Koepel

Er wordt gekeken of een koepel over de radar geplaatst kan worden. Dit is een wens die is ingebracht door de Kerngroep Wier, deze suggestie wordt momenteel onderzocht. Over de oude radar was ook een koepel geplaatst. Het is wel belangrijk om te weten of het plaatsen van een koepel effect heeft op de prestaties van de radar en of het geluid van de radar vermindert. Daarom doet fabrikant Thales nu onderzoek naar de voor- en nadelen, hierbij wordt ook gekeken naar de termijn waarop dit eventueel gerealiseerd kan worden en de kosten. Omdat de nieuwe radar zonder koepel is ontworpen vergt dit tijd. We verwachten dat er in september meer duidelijkheid is.

Prioriteit

Defensie vindt het erg vervelend dat er geluidsoverlast wordt ervaren. Het kost helaas veel tijd om de maatregelen toe te passen en te testen. De maatregelen vragen elk namelijk veel (technisch) uitzoek- en rekenwerk door alle betrokken partijen, ook omdat het maatwerk is. Het verminderen van het geluid heeft de hoogste prioriteit voor Defensie.

-Daarnaast is er veel kritiek op de normen die worden gehanteerd, zowel als het gaat om het geluid dat de radar maakt als de mate van straling die de radar uitzendt. Is er volgens het ministerie gehandeld conform de normen en sluiten die wel voldoende aan bij de concrete situatie van de bewoners van Wier? (onder andere dat ze in een natuurgebied wonen, waar het 's nachts helemaal stil was.)

Voorop gesteld staat dat Defensie het vervelend vindt als omwonenden hinder ervaren van de radar. Vanzelfsprekend wordt er gezocht naar mogelijke oplossingen samen met Thales, blijven we in gesprek met de gemeente Waadhoeke en de Kerngroep Wier hierover en informeren wij de inwoners over de uitkomsten van maatregelen. Defensie moet zich houden aan de normen die zowel voor geluid als straling zijn gesteld. Deze normen gelden voor een ieder in Nederland dus ook voor Defensie. Op het gebied van geluid zijn deze door de Inspectie Leefomgeving en Transport vastgesteld. De geluidsnorm die geldt voor de radar houdt er overigens rekening mee dat de locatie van de radar in landelijk gebied ligt.

Voor wat betreft de straling gelden de zogeheten *International Commission on Non-Ionizing Radiation Protection (ICNIRP)*-richtlijnen (zie voor meer info: <https://www.defensie.nl/onderwerpen/radarstations/straling-en-gezondheid/stralingsrichtlijnen>).

Defensie heeft het bedrijf DEKRA Certification B.V. metingen laten uitvoeren om te toetsen of de radar hieraan voldoet. Uit de metingen blijkt dat onder alle gemeten omstandigheden de nieuwe radar voldoet aan de ICNIRP-richtlijnen. Door te voldoen aan deze richtlijnen, is volgens de huidige wetenschappelijke inzichten de gezondheid van de omgeving van de SMART-L radar gewaarborgd. In de omgevingsvergunning die is afgegeven door de Inspectie Leefomgeving en Transport is bepaald dat elke twee jaar een controlemeting uitgevoerd moet worden. De eerstvolgende controlemeting wordt in 2023 uitgevoerd. Defensie heeft dit ook toegelicht tijdens de laatste online bewonersbijeenkomst. Voor meer informatie over deze metingen: <https://www.defensie.nl/onderwerpen/radarstations/nieuws/2021/06/15/onderzoek-straling-smart-l-radar-wier-valt-binnen-de-norm>)